

Bolyó Judit

Urálon innen és túl

Minden viszonylagos. Főleg ha a földgömböt pörgeti az ember.

– Szóval Magyarország az Urálon túl van? – kérdezte Humberto, a 30 éves mexikói bankár.

– Hát... attól függ, honnan nézi az ember – feleltem mosolyogva. Akkor, 1996-ban, egyéves tapasztalattal a hátam mögött már tudtam, hogy egy mexikóit sohasem szabad megdorgálni. Még viccből sem. Azóta pedig csak gyakorlom és csodálom a mosoly erejét, bár annyiszor elkiáltanám magam: „Hát ti még ezt sem tudjátok?!”

Itt Mexikóban az emberek nem sokat tudnak Magyarországról. Amikor mexikói férjem barátai megtudták, hogy magyar menyecskét hoz haza, sokan egy tenyérjósó cigánylányt vártak. Állítólag Habsburg Miksa, aki 1864 és 67 között császárkodott Mexikóban, Magyarországról hozatott ide katonákat és zenészeket. És ezek a kalandor magyar állampolgárok, akik először léptek mexikói földre, cigányok voltak. Mindenki meglepődik, amikor elmesélem a félreértés eredetét. Mindenesetre tanultam egy kis kézjósást. Sose lehet tudni...

Vannak, akik hallottak már a magyar fociról, ismerik Puskás nevét, bár keverik Budapestet és Bukarestet. Meglepődnek, amikor kiderül, hogy nincs tengerrünk. Mindenki feltételezi, hogy Magyarország, az a nagyon távoli, északi ország mindig rettenetesen hideg, és elkerekedik a szemük, amikor az éves 50–60 fokos hőingadozásról beszélek. A fűtőtesteket általában nehezen tudják maguk elé képzelni. Elsápadnak, amikor a mákos tészta utolérhetetlen ízéről mesélek, és fellélegeznek, amikor kiderül, hogy nem csuktak le, amikor pár éve negyed kiló darált mákot csempésztem be az országba. Akkor még nem tudtam, hogy csempésztem. Azóta pedig nem csempészek.

A nyelvünk különösen érdekes számukra. Mármint hogy létezik magyar nyelv? És nem rokon az oroszsal? Ráadásul a spanyolnak több köze van az oroszhoz, mint a magyarnak? (Mivel mindkettő indoeurópai.) De Európában mindenki több nyelvet beszél, ugye? Mert az európaiaknak valahogy könnyebben megy a nyelvtanulás... (Minden európaít egy kalap alá vesznek.)

Mindez érthető, ha a mexikói iskolára terelődik a szó. Nagyon keveset tanulnak rólunk: földrajzból csak a főváros nevét kell megtanulni, történelemből pedig annyit, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia része voltunk, majd a vasfüggöny mögé kerültünk. A stréberebbje olvasott már a két világháborús részvételünkről is, és pár éve felfigyeltek Kertész Imrére. Ennyiben össze is lehet foglalni Magyarországot jelenlétét a mexikói tankönyvekben. Rácz Pista bácsi, a Finnországban élt Kalevala-fordító nagyon nehezményezte, hogy a szívemre hallgatva Mexikóba megyek, és nem maradok otthon szorgalmasan ápolni a finn-magyar kapcsolato-

kat. Rájöttem, hogy itt sokkal nagyobb hasznomat látják. Igaz, nem tudok, nem tudunk egy 100 milliós országot tudatosítani Magyarország szerepéről a világban, de minden banki sorban állás (mert a mexikóiak ott is beszélgetnek), baráti összejövetel, könnyed csevely nagyszerű alkalom arra, hogy népszerűsítsük az „Urálon túli” kultúránkat. A Mexikóban élő 300 magyar között biztosan többen akadnak, akik boldogan mesélnek hazánkról.

Mostanában, amikor egy újabb csodálkozó mexikóival akadok össze, mindig eszembe jut: ha nem lakték Mexikóban, valószínűleg nem tudnám,
... hogy a spanyolt 400 milliónyian beszélik anyanyelvükként a világon,
... hogy nem csak a kukorica, a paprika és a paradicsom, hanem a vanília, az avokádó és a mikulásvirág is innen származik,
... hogy az ország két legtávolabbra fekvő pontja között repülővel 3 órát kell utazni,
... hogy Mexikóváros 2100 méter magason fekszik, és naponta vannak észrevétlen mini földrengések,
... hogy a Csendes-óceán partján itt is szoktak lenni kisebb cunamik (mivel nagyon aktív a föld gyomra),
... hogy igaz, néha együtt emlegetjük az inka, a maja és az azték indián kultúrákat, de a perui inkák innen 8 órányira laknak – repülővel,
... hogy a nullát a maják „találták ki”: eredetileg kagylókat használtak a nulla helyén,
... hogy a mexikói piramisok nem temetkezési, hanem szertartási helyek,
... és hogy Mexikóban semmi sem biztos, de minden lehetséges.

De amit tényleg nem tanultam volna meg, az a mosoly ereje.